

Kirjaaminen ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa ja Henkilörekisterien uudistaminen

**Sosiaali- ja Terveystenhuollon ATK-päivät
2015
Tampere**

Pia-Liisa Heiliö
Neuvotteleva virkamies
12.5.2015

Esityksen sisältö

- **Kirjaaminen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa**
- **Uutta voimassa olevaa lainsäädäntöä:**
 - Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (254/2015, ShAkL),
 - Uusi sosiaalihuoltolaki (1301/2014, ShL)
 - Terveydenhuoltolaki, muutos (1303/2014, THL)
 - (Ns. Kuntakokeilulaki sekä Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki)
- **Valmisteilla olevaa lainsäädäntöä**
 - Uusi työryhmä valmiselemaan muutokset Asiakastietolakiin (159/2007)
- **Henkilörekisterien uudistaminen**
 - Työryhmä valmistelee.

Kirjaaminen SoTe:n yhteisissä palveluissa

Sosiaalihuoltolain 39.3 §, Asiakassuunnitelma

- **Asiakassuunnitelman sisältö on sovittava yhteen henkilön tarvitsemien muiden hallinnonalojen palvelujen ja tukitoimien kanssa.**
- **Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, voidaan asiakkaan suostumuksella laatia sosiaalihuollon ja muiden hallinnonalojen palveluja ja tukitoimia koskeva yhteinen suunnitelma, jossa on suunnitelman laatimiseen ja käyttöön nähden tarpeellisia tietoja. Yhteisen suunnitelman laatimisesta ilman asiakkaan suostumusta säädetään erikseen.**

Monialainen yhteistyö ShL 41.3 §

- Tietojen antamisesta ilman asiakkaan suostumusta ja **asiakastietojen kirjaamisesta monialaisessa yhteistyössä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa sekä sosiaalihuollon viranomaisen oikeudesta saada laissa säädettyjen tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellista virka-apua muilta viranomaisilta säädetään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa.**
- **Virhe (korjataan piakkoin): punaisella merkityistä säädetään laissa sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista.**

Terveydenhuoltolaki 8 a § (30.12.2014/1303)

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut

- Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa tai kun potilas muutoin tarvitsee sekä terveydenhuollon että sosiaalihuollon palveluja on sovellettava niitä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon säännöksiä, jotka potilaan edun mukaisesti parhaiten turvaavat tuen tarpeita vastaavat palvelut ja lääketieteellisen tarpeen mukaisen hoidon.

Terveydenhuoltolaki 32.2 § (30.12.2014/1303)

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyö

- **Jos sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi, päätösten tekeminen tai sosiaalihuollon toteuttaminen edellyttävät terveydenhuollon palveluja, on terveydenhuollosta vastaavan kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevan terveydenhuollon ammattihenkilön osallistuttava sosiaalihuollon toimenpiteestä vastaavan työntekijän pyynnöstä henkilön palvelutarpeen arvioinnin tekemiseen ja asiakassuunnitelman laatimiseen.**

Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 254/2015, ShAkL (HE 345/2014)

Lain tarkoitus on edistää ja toteuttaa
sosiaalihuollon yhtenäisiä asiakasasiakirjoja

- tietosisällöt
- laatiminen ja muu käsittely
- säilytysajat

Soveltamisala

- julkisen ja yksityisen sosiaalihuollon asiakastyössä ja niihin liittyvissä tehtävissä oleva henkilöstö

Asiakastietojen (monialainen) kirjaaminen sosiaalihuollon toimintayksikössä; ShAkL 7.1 §

- Kun sosiaalipalvelua toteuttaa **sosiaalihuollon** toimintayksikössä **sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö yhdessä => laaditaan yhteinen toteuttamiskertomus.**
- Lisäksi voidaan laatia yhteinen asiakassuunnitelma ja muita tarpeellisia yhteisiä asiakasasiakirjoja. Tässä momentissa tarkoitettut yhteiset asiakasasiakirjat talletetaan **«sosiaalihuollon»** asiakasrekisteriin.

Asiakastietojen (monialainen) kirjaaminen sosiaalihuollon toimintayksikössä; ShAkL 7.2 §

- **Henkilöllä, joka osallistuu edellä 1 momentissa tarkoitetun yhteisen palvelun toteuttamiseen, on oltava pääsy tehtävissään tarvitsemiinsa yhteisiin asiakasasiakirjoihin.**
- **Yhteisestä asiakassuunnitelmasta voidaan tallettaa tarvittaessa kopio potilasrekisteriin.**

Asiakastietojen (monialainen) kirjaaminen sosiaalihuollon toimintayksikössä; ShAkL 7.3 §

- Lisäksi terveydenhuollon ammattihenkilön terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat **potilastiedot** merkitään **potilasasiakirjoihin** ja talletetaan **potilasrekisteriin** siten kuin erikseen säädetään.

Asiakastietojen kirjaaminen organisaatioiden välisessä monialaisessa yhteistyössä

ShAkL 8.1 §

- Monialaiseen yhteistyöhön osallistuvat henkilöt voivat salassapitosäännösten estämättä:
- 1) kirjata edustamansa organisaation asiakirjoihin sellaiset yhteistyössä saamansa «sosiaalihuollon» asiakastiedot, jotka ovat tarpeellisia yhteisen asiakkaan asian hoitamiseksi sanotussa organisaatiossa;
- 2) tallettaa yhteistyön perusteella laaditun asiakassuunnitelman, muistion tai vastaavan asiakirjan sanotussa organisaatiossa, jos se on asiakkaan kannalta tarpeellista siinä asiassa, jonka hoitamiseksi asiakirja on laadittu.

Asiakassuunnitelma, ShAkL 16 § (vrt ShL 39.2 §)

- Sen lisäksi, mitä sosiaalihuoltolain 39 §:n 2 momentin 4 ja 6–9 kohdissa on säädetty, asiakassuunnitelma-asiakirjaan kirjataan:
- 1) palvelutarpeen arvioon perustuva asiakkaan tuen tarve;
- 2) kuvaus asiakkaan tarvitsemista palveluista;
- 3) palvelulle ja asiakkuudelle asetetut tavoitteet sekä keinot niiden saavuttamiseksi; sekä
- 4) asiakkaan tukemiseen osallistuvat yksityishenkilöt ja heidän tehtävänsä.

Asiakastietojen kirjaaminen organisaatioiden välisessä monialaisessa yhteistyössä

ShAkL 8.2 §

- Edellä 1 momentissa tarkoitettuja **asiakastietoja koskeviin salassapitovelvoitteisiin ja niistä poikkeamiseen sovelletaan**, mitä asiakaslain (sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain) 14–16, 19 ja 27 §:ssä säädetään, riippumatta siitä, minkä organisaation asiakirjoihin ne sisältyvät.

Käyttöoikeudet sähköisiin asiakastietoihin

- **Kukin työntekijä saa käsitellä asiakasasiakirjoja ja asiakastietoja vain siinä laajuudessa kuin hänen työtehtävänsä sitä edellyttävät.**
- **Käyttöoikeudet** sähköisiin asiakasasiakirjoihin sisältyviin tietoihin **määrittelee rekisterinpitäjä tai sen lukuun toimiva palvelunantaja yksityiskohtaisesti.**
- **Käyttäjä yksilöitävä ja tunnistettava** siten, että hänet todennetaan **yksiselitteisesti => yhteiskäyttöiset kirjautumistunnukset kiellettyjä** (AsiakastietoL 8 §).
- **Käyttöä ja luovutusta seurattava lokitietojen avulla.** (AsiakastietoL 5.2 §)

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelykielto (HeTiL 11 §, kohta 4 ja 6)

Arkaluonteisia henkilötietoja ovat mm.

- ”henkilön sosiaalihuollon tarve tai hänen saamansa sosiaalihuollon palvelut, tukitoimet ja muut sosiaalihuollon etuudet”, sekä
- tiedot jotka koskevat ”henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia”

Niitä koskee käsittelykielto.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelykielto HeTiL 12 §

- Sosiaalihuollon tietoja sallittua käsitellä, jos ovat välttämättömiä etuuksia myöntävän taikka sosiaalipalveluja järjestävän tai tuottavan omassa toiminnassa (HeTiL 12 § kohta 12).
- Terveysthuollossa on sallittua käsitellä terveydenhuollon toimintayksikön tai terveydenhuollon ammattihenkilön omassa toiminnassa saamia tietoja rekisteröidyn terveydentilasta, sairaudesta tai vammaisuudesta tai häneen kohdistetuista hoitotoimenpiteistä taikka muita rekisteröidyn hoidon kannalta välttämättömiä (HeTiL 12 § kohta 10)

Tietoja käsittelevän oma vastuu

- **Käyttäjä** on osaltaan **vastuussa** siitä, **ettei käsittele** sellaisia saatavillaan olevia **asiakastietoja**, jotka **eivät ole perusteltuja hänen työtehtäviensä kannalta**. (myös rikosoikeudellisessa vastuussa)

Kiitokset!